

[Per Federspiel.]

Nu er det sagt, at en øst-vest konference må forberedes omhyggeligt. Der er stillet et dagsordensforslag fra Pragmødet, og der er rejst visse spørgsmål fra NATO-mødet. Man må ikke glemme, at det fra russisk side til stadighed har været et dogme at opretholde status quo i Europa. Der har været mange andre russiske dogmer, men de er altså faldet ud af denne dagsorden, og jeg tror også, det er rigtigt, at på dette stadium, hvor der overhovedet kun er tale om at forberede sig til en mulig konference, er det helt andre spørgsmål, man koncentrerer sig om.

Der tales jo om en sikkerhedskonference, og det, man først og fremmest må gøre sig klart, er: hvad er vore fælles europæiske sikkerhedsproblemer? Jeg håber, at noget af svaret vil blive givet i den bog, som jeg forstår vil komme fra Seidenfadenudvalget her i løbet af foråret. Men tilsvarende analyser må naturligvis foretages i de øvrige europæiske lande; vi må gøre os helt klart, hvad der er vort egentlige sikkerhedsproblem.

Det væsentligste vesteuropæiske sikkerhedsproblem er mangelen på samling. Derfor er det af afgørende betydning, at vi hurtigt får en afgørelse på spørgsmålet om fællesmarkedets udvidelse og på spørgsmålet om de neutrale landes stilling i denne europæiske sammenhæng. At der så skal en overgangsperiode til, hvor de økonomiske virkninger gradvis tilpasses, er mindre afgørende. Det, som er helt imperativt, er dette, at der træffes en hurtig afgørelse nu, ikke mindst fordi Vesteuropa derved kan stå rustet til på forsvarlig måde at optage forhandlinger med østlandene, nemlig således at det har troværdighedens præg, man ved, at her drejer det sig om lande, der kender deres politik, der ved, hvad deres mål er, som ikke har ufredelige hensigter, men kun tilsigter at skabe den størst mulige sikkerhed.

Det er også nødvendigt af én anden grund — og det vil jeg slutte med — det er nødvendigt, fordi der i dag vokser en ungdom op, som udgør en meget væsentlig del af den politisk besluttende myndighed, vælgerne. En ungdom, der ser en fremtid, som den ikke kan definere; en ungdom, som ikke har oplevet, hvad det vil sige at være

besat af et tyrannisk styre, som ikke kender besættelsestidens vilkår, for hvem hele den tyske besættelse af Danmark er noget i retning af grevens fejde eller slaget på Reden, et historisk fænomen. Vi kan ikke bebrejde denne ungdom, at den ikke har forståelse for nødvendigheden af, at der ikke i Europa ligger én hel masse spredte stater uden en fælles politik. De har andre idealer, som er rigtige i mange tilfælde, men de har ikke den baggrund, som vi, der har oplevet to verdenskrige, har, og det er måske det, vi bør efterlade som vor arv, at det i vor generation lykkedes at få den samling på Europa, som må være det afgørende mål for dansk udenrigspolitik.

Stinus: Da vi sidste gang havde en bred udenrigspolitisk debat i folketinget, var den russiske besættelse af Czekoslovakiet og de konsekvenser, besættelsen måtte få både for det czekoslovakiske folk og for afspændingsbestrebelseerne i Europa, det centrale i ordførernes indlæg i debatten. Dengang, i oktober 1968, var der stadig håb om, at noget af det, der var opnået under tøjbruddet, ville få lov til at blive stående. I dag er den czekoslovakiske liberaliseringsproces definitivt sat i stå, og de ledere, som satte processen i gang, er frataget al indflydelse. Den czekoslovakiske ledelse har officielt takket Sovjetunionen og de fire andre Warszawapagtlande for deres fælles invasion i august 1968 og accepteret den russiske påstand om, at Czekoslovakiet var på vippen til en kontrarevolution, der ville have ødelagt socialismen. De czekoslovakiske myndigheder synes at have fortsat, hvor russerne slap, og det czekoslovakiske folk synes efter tøjbruddet og den bratte tilbagevenden til virkeligheden at være hensunken i apati. Det eneste lyspunkt er, at kun få arrestationer har fundet sted indtil nu. Partichef Husak har på et centralkomitémøde i slutningen af januar udtalt, at politiske processer og polititerror ingen plads har i de nuværende udrensninger af reformvenlige i Czekoslovaikiets kommunistparti. Vi må håbe, at denne udtalelse kommer til at stå ved magt også i fremtiden. Jeg spurgte under debatten i 1968: betyder den russiske invasion en direkte trussel mod vestlige lande? Er styrkeforholdet mellem Øst og Vest blevet forskudt? Er det ble-